

30. september 1982.

Bemærkninger til forslag til landstingsforordning om hjælp fra det offentlige.

Generelle bemærkninger:

Den gældende vedtægt om hjælp fra det offentlige danner grundlag for udbetaling af skønsmæssige ydelser, takstmæssig hjælp samt erhvervsudygtighedsrente. Der er nu fremsat forslag om selvstændig forordning om takstmæssig hjælp og om erhvervsudygtighedsrente. Det er således kun den del af den gældende vedtægt, som omhandler de skønsmæssige ydelser, der behandles i det foreliggende forslag om hjælp fra det offentlige.

Princippet om skønsmæssige ydelser er bibeholdt, men forslaget indeholder en del ændringer i forhold til gældende vedtægt.

~
i I indledningsbestemmelserne er der således medtaget en bestemmelse, der fastslår, at det først og fremmest er borgeren, der har forsørgelsespligt i forhold til sig selv, sin ægtefælle og sine børn.

Hovedhjælpeformen i det fremlagte forslag er en knapt udmålt trangsvurderet hjælp. Socialudvalget er dog forpligtet til at revurdere en sag senest 3 måneder efter hjælpens påbegyndelse med henblik på evt. iværksættelse af andre foranstaltninger, f.eks. revalidering. Det sociale udvalg beslutter ved genoptagelse, om der skal ydes en mere rummelig hjælp efter reglerne om udvidet

EM 18/1982

SD 70-01-00

behovsvurderet hjælp.

Der kan fortsat ydes eengangshjælp, og den fulde beslutningskompetence er nu tillagt det sociale udvalg. Socialdirektoratet skal således ikke fremover godkende ydelse af eengangshjælp udover 10.000 kr.

Herudover er der medtaget bestemmelse om flyttehjælp i Grønland, ligesom der er skabt lovhjemmel for den allerede eksisterende hjemmehjælpsordning.

Endelig er der foretaget en del redaktionelle ændringer med henblik på at opnå en vis ensartethed i de fremlagte forordningsforslag på det sociale område.

De foreslåede ændringer vedrørende løbende underholdshjælp burde give besparelser i forhold til gældende vedtægt. Kommunernes praksis i dag er blot ikke i overensstemmelse med reglerne i gældende vedtægt, men ligger i stedet tæt op af de her foreslåede regler. Der kan derfor næppe forventes reelle besparelser for kommunerne, men forslaget kan betragtes som økonomisk neutralt.

Specielle bemærkninger:

Ad § 1:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægt s § 2 og fastsætter, at det offentlige er forpligtet til at hjælpe enhver, der opholder sig i Grønland. Forordningens personkreds omfatter således alle med ophold i Grønland.

ad § 2:

Personkredsen indskrænkes til danske statsborgere, såfremt der er tale om vedvarende hjælp til forsørgelse.

Bestemmelsen må ses i sammenhæng med den personkreds, der efter de fremlagte forslag om aldersrente og erhvervsudygtighedsrente vil være berettigede til varige ydelser. Det vil ikke være muligt at sætte en tidsgrænse ind, da det vil være individuelt, hvornår det tidspunkt er nået, hvor hjælp må forudsættes at skulle sikre pågældende et varigt eksistensgrundlag.

ad § 3:

Bestemmelsen fastsætter borgernes forpligtelse overfor det offentlige, idet man her fastslår, at det primært er borgeren selv, der er forpligtet til at forsørge sig, sin ægtefælle og sine børn. Reglen er i overensstemmelse med de af socialreformkommissionen fremsatte ønsker og svarer iøvrigt i sit indhold til bistandslovens § 6. Forsørgelsespligten i forhold til det offentlige svarer til den privatretslige forsørgelsespligt.

Undtaget hovedreglen i stk. 1 er i stk. 2 barn med selvstændig forsørgelsespligt samt en datter, der ydes hjælp i forbindelse med graviditet. Disse unge forudsættes hjulpet efter reglerne i forslag til forordning om hjælp til børn og unge.

ad § 4:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægts § 12, stk. 3, idet det offentlige dog i stk. 2 yderligere hjemles ret til at kræve et bidrag fastsat eller forhøjet.

ad § 5:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægts § 3.

ad § 6:

Inddrivelse er stadig et rigsansliggende, og den eneste mulighed for inddrivelse er derfor efter de almindeli-

ge regler i retsplejeloven, d.v.s. at tage dom for beløbet. Det bemærkes dog, at socialudvalget naturligvis kan etablere frivillige tilbagebetalingsordninger efter aftale med skyldneren.

ad § 7:

Bestemmelsen fastslår, at en hjælpsøgende kan forpligtes til f.eks. at underkaste sig relevant behandling. En nægtelse af at medvirke i en relevant behandlingsplan vil i konsekvens heraf kunne medføre, at udbetaling af en iøvrigt retmæssig hjælp kan standses. Som led i en forsvarlig sagsbehandling må det være forudsat, at hjælpsøgende underrettes om, hvilke konsekvenser en nægtelse kan have, forud for en evt. beslutning om at standse en iværksat hjælpeform.

ad § 8:

Bestemmelsen pålægger den hjælpsøgende en oplysningspligt i forhold til det offentlige. Som i § 7 bør den hjælpsøgende ved hjælpens ydelse have meddelelse om underretningspligten.

ad § 9:

Bestemmelsen hjemler tilbagebetalingspligt, såfremt hjælpsøgende forsømmer sin oplysningspligt efter § 8, ligesom bestemmelsen dækker "svigagtig optræden" som nævnt i gældende vedtægts § 10, stk. 1.

ad § 10:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægts §§ 10 og 11. Dog er der indføjet en ny bestemmelse om tilbagebetaling ved uforsvarlige økonomiske eller arbejdsmæssige handlinger. Efter gældende vedtægts § 5 kan hjælpen i sådanne situationer nedsættes. En sådan mulighed gives ikke i det her fremlagte forslag, da udgangspunktet for udbetaling af hjælp er, at der alene udbetales det

nødvendigste til underhold. Socialreformkommissionen har imidlertid lagt vægt på, at der kan iværksættes modforholdsregler fra det offentliges side i disse situationer, og tilbagebetaling synes at være mest nærliggende.

Ad § 11:

I gældende vedtægt ligger det i formålet med vedtægten, at de sociale udvalg i det omfang, det er nødvendigt, kan yde råd og vejledning, og at dette må ses som et naturligt led i forvaltningernes sagsbehandling. Socialreformkommissionen har påpeget, at det må anses for meget væsentligt, at et sådant forebyggende arbejde styrkes. Dette ønske er i forslaget søgt opnået ved at råd og vejledning er medtaget som en hjælpeform i lighed med økonomisk hjælp, og således er en hjælp, borgeren har krav på.

ad § 12:

Formålet med hjælpen. er efter stk. 1,1 pkt. er at sikre hjælpsøgende et eksistensgrundlag og nødvendig hjælp i tilfælde af sygdom eller fødsel.

Hjælpen kan ydes i de samme situationer som nu, og som de almindeligste situationer, hvor der i dag ydes hjælp kan nævnes: arbejdsløshed, sygdom, graviditet og fødsel, samt ved samlivsophævelser.

De nærmere betingelser for at modtage hjælp fremgår af § 13. Hjælpenudmåles efter stk. 2 med det nødvendigste til underhold (d.v.s. til kost og beklædning), og niveauet for denne hjælp forudsættes at svare til nuværende niveau efter gældende vedtægts § 5.

Herudover har hjælpsøgende alene krav på hjælp til husleje og forbrugsafgifter.

såfremt hjælpsøgende bor sammen med andre - det være sig ægtefælle, samlever eller andre - skal hjælpen udmåles under hensyntagen til de fordele, der forudsættes at være ved et sådant samliv. Det kan her eksempelvis nævnes, at aldersrentemodtagere, der begge modtager aldersrente, får udbetalt ca. 1 1/3 gange taksten for en enlig aldersrentemodtager. Denne takst er dog i forordningsforslag om aldersrente og ældreinstitutioner foreslået forhøjet til 1 1/2 gange taksten for en enlig.

ad § 13:

Bestemmelsen fastsætter hvilke betingelser, det sociale udvalg skal stille forud for ydelse af hjælp.

ad pkt. 1. Der stilles arbejdskrav til såvel hjælpsøgende som en evt. ægtefælle. Arbejdskravet kan opfyldes ved at tilmelde sig arbejdsmarkedskontoret som ledig og på socialkontoret at fremvise erklæring herfra om, at der ikke kan anvises arbejde. En person kan fritages fra at stå til rådighed for arbejdsmarkedet f.eks. under sygdom, eller såfremt pågældende må anses for at opfylde arbejdskravet ved arbejde i hjemmet.

ad pkt. 2. Der stilles krav om medvirken i forbindelse med sagens oplysning.

ad pkt. 3. Som hovedregel stilles der krav om uformueenhed. I det omfang en formue ikke er umiddelbar disponibel, kan der ydes hjælp efter § 12 med tilbagebetalingspligt efter § 10, stk. 1, pkt. 4. Undtagelsesvis kan der ses bort fra en mindre formue - her tænkes særligt på formue bundet i værdier af betydning for bolig og erhverv.

ad pkt. 4. Aldersrentemodtagere eller modtagere af

fuld erhvervsudygtighedsrente kan ikke ydes hjælp, men må henvises til at søge personlige tillæg.

ad § 14:

For at sikre, at en sag følges op og behandles bedst muligt, har det sociale udvalg en forpligtelse til at tage hver enkelt sag op i løbet af de første 3 måneder fra hjælpens start for at nødvendige foranstaltninger, som f.eks. revalidering, ansøgning om rente o. lign., kan iværksættes hurtigst muligt. Det sociale udvalg forudsættes ved genbehandlingen at rådføre sig med den lokale kontaktgruppe, der forventes nedsat efter forordningsforslag herom, for at flest mulige aspekter kan tages i betragtning.

Det er således ikke et krav, at en hjælpsøgende skal modtage hjælp efter § 12 i 3 måneder, før anden hjælp kan tilbydes. Det sociale udvalg kan yde anden hjælp, såsnart det kan anses for formålstjenligt. Hjælp til selvhjælp skal således fortsat prioriteres højest.

Såfremt en hjælpsøgende fortsætter med hjælp efter § 12 udover 3 måneder, skal pågældende s situation tages op hver 3. måned for at sikre, at der ikke ydes "passiv" hjælp.

Ad § 15:

Personkredsen, der kan være omfattet af denne bestemmelse, er den samme, som er omfattet i § 12, jfr. § 13. Afgørende for om hjælp skal udmåles efter de mere rummelige regler i § 15, stk.2, i stedet for efter § 12, stk.2, vil være, at det må anses for nødvendigt at udmåle den mere rummelige hjælp for at sikre, at hjælpsøgende herved får mulighed for selv at klare sine forpligtelser fremover.

Er det eksempelvis nødvendigt at revalidere eller omskole en hjælpsøgende til andet arbejde, vil dette ofte indebære, at pågældende i en længere periode er nødsaget til at modtage hjælp fra det offentlige. I disse situationer er det vigtigt, at pågældende sikres et rimeligt leveniveau og et fornuftigt omkostningsniveau, der harmonerer med de økonomiske rammer, resultatet af en vellykket revalidering vil give. Dette må også ses som et helt nødvendigt led i at motivere en hjælpsøgende til aktivt at deltage i et revalideringsforløb.

I andre situationer, f.eks. ved dødsfald og samlivsophævelse, kan en hjælpsøgende stå med økonomiske forpligtelser, der skal afvikles og tilpasses pågældendes fremtidige økonomiske situation. Også her kan det være nødvendigt at yde udvidet behovsvurderet hjælp i en periode for at sikre, at hjælpsøgende ikke kommer ud i uoverskuelige økonomiske problemer.

Under længerevarende sygdom kan ovennævnte betragtninger ligeledes føre til beslutning om ydelse af udvidet behovsvurderet hjælp.

Hjælp efter denne bestemmelse kan ydes som supplement til takstmæssig hjælp under sygdom, arbejdsløshed eller barsel.

Hjælpen udmåles efter stk. 2 med et beløb til underhold (kost og beklædning), og niveauet forudsættes at svare til det nuværende niveau efter gældende vedtægts § 4.

Herudover kan der ydes hjælp til rimelige faste udgifter. Udover husleje og forbrugsafgifter kan der ydes hjælp til f.eks. betaling af afdrag vedr. sædvanligt

indbo, betaling af afdrag på gæld vedr. anskaffelse af ting til erhvervsmæssigt brug, betaling af renter af almindelige lån (f.eks. studielån), betaling af præmier på sædvanlige forsikringer, betaling af udgifter til børnepasning og betaling af telefonabonnement. En forudsætning for at yde hjælp til rimelige udgifter vil som hovedregel være, at pågældende selv har afholdt udgifterne af den hidtidige arbejdsindtægt og ligeledes fremover må forventes at kunne afholde dem.

ad § 16:

Personkredsen, der kan være omfattet af denne bestemmelse, er ligeledes her den samme, som er omfattet i § 12, jfr. § 13. Eengangshjælp kan ydes særskilt eller i forbindelse med hjælp efter §§ 12 og 15.

Det er en betingelse for ydelse af eengangshjælp, at egen afholdelse af udgiften er en alvorlig belastning i den aktuelle situation, og at afholdelse af udgiften er af væsentlig betydning for pågældendes fremtidsmuligheder.

Hjælpen kan ydes til rimelige eengangsudgifter, som f.eks. udgifter i forbindelse med indretning af hjemmet, udgifter ved særlige lejligheder såsom barnedåb og konfirmation og udgifter til anskaffelse eller reparation af erhvervsredskaber o.lign.

Efter stk. 2 kan hjælp til anskaffelse af erhvervsredskaber o.lign. i visse situationer ydes som lån. Bestemmelsen skal ses dels som et supplement til tilbagebetalingsbestemmelsen i §10, stk. 1, 4. pkt., dels ud fra den forudsætning, at offentlig hjælp principielt ikke bør forøge den enkeltes formue i væsentlig grad, og dels ikke må stille hjælpberettigede væsentligt bedre end medborgere indenfor samme erhverv, der er henvist til det almindelige lånemarked.

Afvikling af gæld til offentlig myndighed falder i almindelighed udenfor bestemmelsen og må i stedet løses efter de regler, der gælder vedr. det pågældende gældsforhold. røvrigt må der generelt vises tilbageholdenhed med betaling af restancer.

ad § 17:

Personkredsen, der kan modtage hjælp efter denne bestemmelse, er enhver, der ikke selv har økonomisk mulighed for at betale udgifterne i forbindelse med en flytning.

Som betingelse for ydelse af flyttehjælp stilles, at boligforholdene efter flytningen kan anses for tilfredsstillende, og at arbejdsforholdene ligeledes er tilfredsstillende løst.

For at hindre "eksport" af sociale klienter skal der i forbindelse med flyttehjælp indhentes accept fra tilflytningskommunen, inden flytning sker. Det bemærkes, at tilflytningskommunen er forpligtet til at give samtykke, såfremt betingelserne i stk. 1 må anses for opfyldte. Fraflytningskommunen vil være at betragte som betalingskommune, såfremt proceduren om indhentelse af samtykke ikke er fulgt.

ad § 18:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægts § 14.

ad § 19:

Bestemmelsen svarer til gældende vedtægts § 15.

ad § 20:

Bestemmelsen hjemler forpligtelse for kommunalbestyrelsen til etablering af en hjemmehjælpsordning. Hjemmehjælpsordninger er allerede etableret overalt efter

bestemmelse i SD's cirkulære nr. 83 om hjemmehjælp i de grønlandske kommuner, men cirkulæret har i dag hverken hjemmel i vedtægt eller forordning.

ad § 21:

Bestemmelsen svarer til praksis i dag.

ad § 22:

Bestemmelsen svarer til praksis i dag.

ad § 23:

Bestemmelsen svarer til praksis i

ad § 24:

Bestemmelsen svarer til praksis i dag.

ad § 25:

Bestemmelsen præciserer, at ansatte, der deltåger i administrationen af denne forordning, er underkastet kriminallovens kap. 9 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv. Disse regler omfatter følgende forbrydelser i tjenesten:

1. Bestikkelse.
2. Misbrug af stilling.
3. Brud på tavshedspligt.
4. Nægtelse eller undladelse af at efterkomme lovlige tjenstlige befaling og lignende.

Da dette forordningsforslag i lighed med de øvrige sociale forordningsforslag er baseret på personsagsbehandling, er personkredsen, der er omfattet af kriminallovens kap. 9, foreslået udvidet til også at omfatte de politisk valgte, der deltager i administrationen af forordningen. Dette bør ses som et naturligt led i en øget retssikkerhed for borgeren.

ad § 26:

Forordningsforslaget anbefales til ikrafttræden pr. 1. januar 1984, så kommunerne kan få mulighed for at sætte sig ind i de nye regler på området.